

Tē 12 kî 2002/3/20

2000 nî 5 gòeh 20 chhòng-khan

- ◆ Chóng-pian-chip
- ◆ Pian-chip kap Khan-thâu Siat-kè
- ◆ Publisher

*Tēⁿ Si-chong
Koa Khá-lē
Ko-hiōng Tâi-gí Lô-má-jī Gián-síp-hōe*

Tâi-ôan ê Kok-ka Gí-giân Chèng-chhek

---Góan ê Ki-pún Chú-tiuⁿ

Tiuⁿ Hók-chû Höe-tiúⁿ

Chit-phiⁿ bûn-chiuⁿ sī kin-kì Tēⁿ Liông-úi kàu-siū ê lûn-bûn “Bîn-chú-hòa Chèng-tî Bók-phiau kap Gí-giân Chèng-chhek” ê su-khó lâi siá, ū chhù-bî ê lâng chhiáⁿ chham-khó gôan-chok. (施政鋒, 1996, 語言政治與政策, 頁1~50, 台北, 前衛)

Kok-ka Gí-giân Chèng-chhek ê kui-ōe, tiôh-ài kin-kì:

1. Tâi-ôan siā-hōe ê gí-giân chêng-hóng
2. Sè-kài gí-giân chèng-chhek ê sit-lē
3. Hêng-ûi kho-hák ê thong-check

Chit 3 hâng tōa gôan-check ê ki-pún su-khó lâi chè-têng, chiah ê sù-sî koh thò-tòng.

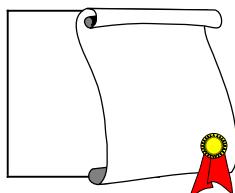
Lán kā Tâi-ôan Kok-ka gí-giân Chèng-chhek ê ki-pún chú-tiuⁿ siá tî chia, kap tâi-ke chò-tîn lâi thó-lûn:

1. Kok-ka gí-giân iōng hoat-lút pêh-chóa siá ɔ-jî lâi kui-têng, siá tî Hiàn-hoat lâi-bîn.
2. Tâi-ôan Bó-gí chiū-sî GCB(Gôan-chû-bîn)gí-giân, Kheh-ōe kap Hō-ló ōe. Lán bô beh chiap-siū “Hiong-thó Gí-giân” chit-khóan kî-sî ê chheng-ho!
3. Kok-gí, chiū-sî kok-ka gí-giân (*National Languages*), tiôh-ài pau-hâm só-ū ê Tâi-ôan Bó-gí, pau-koat só-ū ê GCB gí-giân, Kheh-ōe kap Hō-ló-ōe.
4. Koaⁿ-gí, chiū-sî Koaⁿ-hong gí-giân (*Official Languages*), tiāⁿ-tiôh ài pau-koat Kheh-ōe, Hō-ló-ōe, GCB gí-giân (siōng-chiô 1 chióng) kap Hôa-gí (Tâi-ôan Pak-kiaⁿ-ōe). Só-ū ê koaⁿ-hong bû-su lóng tiôh-ài iōng koaⁿ-gí su-siá.
5. Tâi-ôan kok-ka gí-giân, lâng-lâng pit-siu, tûi kok-hâu 1 nî khai-sí, kàu tâi-hák ûi-chí, múi lé-pài siōng-chiô 2 tiám-cheng. Sêng-check liát jîp khó-chhat kè-sìng, chò seng-hák ê chham-khó.

(bûn-chiuⁿ kè-siôk tî P.2)

(kè-siōk)

6. Kong-bū jīn-ōan siōng-chiō pit-su ē-hiáu 1 chióng Tân-ōan Bó-gí, gí-giân lêng-lék liát-jip seng-téng chham-khó chu-liāu.
7. Bó-gí sī Ki-pún Jīn kōan, pau-hâm kàu-iòk-kōan, sú-iōng-kōan, thôan-pò`kōan kap tē-miâ-kōan; kok-ka pit-su thiat-té, khak-sit sit-si.
8. Tân-ōan sī to-gí kap to-bûn ê pang-kok, bûn-jī tiān-tiōh ài piáu-hiān chit-ê sū-sit; chiū-sī kóng, bûn-jī hē-thóng bô èng-kai kan-ta sú-iōng Hán'-jī. Tui-jīn kòe-khì tī Tân-ōan sú-iōng beh 150 nî kú ê Tân-ōan Lô-má-jī (Kàu-hōe Lô-má-jī) ê hoat-lút tē-ūi.
9. Kok-ka pit-su thê-poah it-téng keng-hùi kó-lē kap chhiok-chìn Tân-ōan Bó-gí ê pô-chûn, gián-kiù kap chhòng-chok.

Khòaⁿ Jit-chhut

Teng Liân-chong

Soat--a chio Chong--a beh khì A-lí-san hiáng-siū chit-ē-á sim-nâ-ék, kóng hiah ê "Hun to cheng" sī gōa hó tú gōa hó--leh! Iáh phah-sng keh-jit thàu-chá beh khì khòaⁿ jit-chhut. Chong--a siūⁿ kóng ang-á-bó kiat-hun chiah kú, lâi A-lí-san tō-ká mā sī èng-kai. Nōng lâng chiū hoaⁿ-hoaⁿ-hí-hí chiūⁿ A-lí-san, koh chài chit-pái ê bit-gòat lí-hêng--loh! Sim-nâ-ék sít-chāi sī chin-chán, m̄-kú khòaⁿ jit-chhut sòa lâi khòaⁿ-tiōh chit-liáp chin chhák-bák ê jit-thâu, kui-ê "Lō-bán-tít-khoh" ê khì-hun lóng phò-hāi liáu-liáu! Tân-chì thái ê án-ni?

Nā-sī beh khòaⁿ jit-chhut á-sī beh khòaⁿ jit-lōh, sít-chāi sī khì hái-piⁿ khòaⁿ, khah ê chiâu-chñg . Thàu-chá thiⁿ tú-tú-á phah-phú-kng ê sī, tiám hái-piⁿ hiòng tang-hng khòaⁿ--khì. Tī iâu-óan thiⁿ-piⁿ ê péh-hûn, tûi i ê pak-tó-kha tâuh-tâuh-á ê hián-chhut àm-âng, chu-âng ê chhái-hâ. Chit-tiáp tī hái-bîn iáh ê tâuh-tâuh phû-chhut jit-thâu, i tûi chit bâi-bâi-á kàu pòaⁿ-îⁿ, kàu chôan-îⁿ, chòe-âu thiàu-chhut hái-bîn. I ê sek-chúi mā-sī ùi àm-âng kàu chu-âng teh piàn-ōaⁿ. Lí ōe-tit-thang khòaⁿ tiōh chit-liáp îⁿ-kùn-kùn koh âng-chu-chu ê jit-thâu bân-bân-á phû-seng, hái-bîn iáh ê hóan-siā jiû-nóng ng-âng ê kong-chhái, kap thiⁿ-piⁿ ê chhái-hâ chiâⁿ-chò chit-pak hō lâng